

LICHTBENDE.NL

Stichting Pro Pro Producties
Rob Logister
Eerste schinkelstraat 14
1075 TX Amsterdam
+31-(0)6-12474941
www.lichtbende.nl
info@lichtbende.nl

IBAN: NL84 INGB 0005 1387 32
BIC: INGBNL2A

KvK: 34256644
BTW: NL816998.140B01
EORI: NL816998140

JAARVERSLAG 2016

INHOUD	pagina
Inleiding	2
Stichting Pro Pro Producties	2
Theatergroep Lichtbende	2
Ontwikkeling	3
Plaats in het veld	3
Producties	4
TUTU	4
Zeven Dagen	5
Zeven Nachten	5
Lucifer	6
Educatie	7
Communicatie	7
Ambitie	7
TUTU	7
Zeven Nachten	7
Ko met de vlo	8
Samenwerkingen	8
Financiën	8

Ontwikkeling Lichtbende

Lichtbende zoekt binnen haar concept van toverlantaarnprojecties met livemuziek, bij elke voorstelling naar nieuwe benaderingen van dit medium en past nieuwe technieken toe. Onze eerste voorstelling KLIKKLAK draaide vooral om de metamorfose van personages, situaties en gebeurtenissen die waren gemaakt van petflessen. Dit zonder een doorlopende verhaallijn waarbij een personage kon worden gevolgd. We maakten hierbij gebruik van de effecten van polarisatiefilters om de figuren uit te lichten en een 3d karakter te geven. Bij POEFFFF werd de levenswandel van een opgroeiend jong vogeltje uitgebeeld dat was gemaakt van scharnierend transparant plastic en handmatig werd gemanipuleerd in de toverlantaarn. Het doek was in een v-vorm geplaatst en met ventilatoren in beweging gebracht waardoor we met de vertekening van de projectie konden spelen. Nieuw was ook het gebruik van een draaiorgeltje en een soort transparante panfluit in de lantaarn om het geluid van het orgel synchroon in beeld te brengen.

Bij TUTU werd het personage uitgebeeld met alleen schoentjes en/of een jurkje om de levendigheid en ontwikkeling van het personage uit te beelden. Je volgt de levensloop van het personage aan de hand van vele dansstijlen uit het Interbellum. Het stuk zit vol met verwijzingen naar de ontwikkelingen van de dans en muziek in die tijd. Dit werd in een programmafolder en op onze website toegelicht. De schoentjes werden met kleine handzame toverlantaarns (in elke hand een lantaarn) op het doek geprojecteerd. Naast deze nieuwe speeltechniek hebben we ook gebruik gemaakt van mechanisch aangedreven beeldmateriaal en toverlantaarnfiguren, waardoor er bewegende achtergronden en meerder personages in beeld konden worden gebracht. Het gebruik van oude grammofoonmuziek, toverlantaarn plaatjes, foto's en zang van Helene Jank zijn nieuwe beeld- en muziekelementen. Hierdoor kreeg de voorstelling de intimiteit van een persoonlijk verhaal.

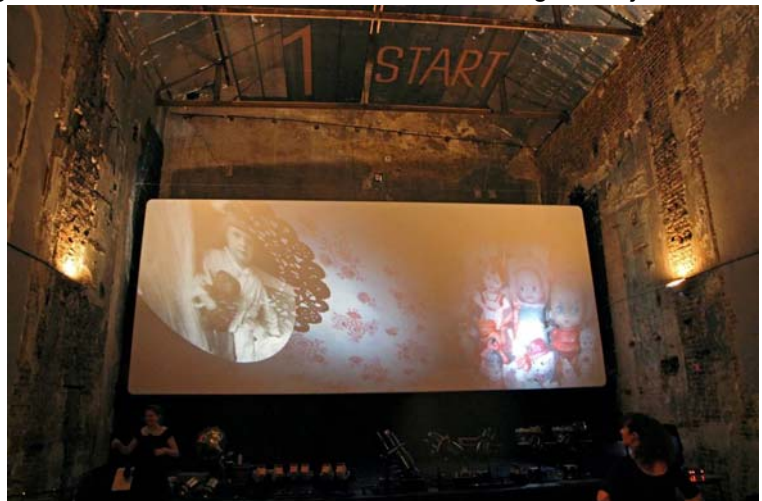
De installaties EXTRA LICHT en EXTRA KOEL geven vooral sfeerimpressies. Hierbij werd vooral gebruik gemaakt van mechanisch gemanipuleerde tafereel die met de computer op de muziek geactiveerd werden. ZEVEN DAGEN is een beeldconcert voor volwassenen waarbij we voor het eerst gebruik maakten van bestaande composities en een groot thema. In opdracht van het Orgelpark Amsterdam maakten we in 2015 dit eigenzinnig scheppingsverhaal op een "nieuw" samengestelde orgelcyclus van Olivier Messiaen. Voor elke dag werd een andere techniek gebruikt om het verhaal te verbeelden op een doek van 20 bij 4 meter; van de Japanse Utsushi-e tot de Turkse Ebru techniek, van mechanisch aangedreven beelden in toverlantaarns tot handmatig bespeelde diaprojectors.

In 2016 ontwikkelden we ZEVEN NACHTEN, het tweede beeldconcert dat we voor het Orgelpark maakten met cello, orgel en sopraan op muziek van Gubaidulina en Gorecki. Hier zijn de muzikanten voor het eerst als persoon een beeld-onderdeel van de voorstelling en vertegenwoordigen ze ook de hoofdpersonages van de voorstelling. Naast alle eerder ontwikkelde technieken voegen we nu met het dimmen van de lichtbronnen in de lantaarns en regelbare motoren voor bewegende beelden toe. Hiermee kunnen beelden geleidelijk overvloeien, opdoemen en verdwijnen en zo uitdrukking geven aan de gefragmenteerde gedachten en geestverschijningen van de protagonist.

Plaats in het veld

De voorstellingen van Lichtbende raken aan een heleboel verschillende kunst disciplines zoals beeldende kunst, object- en poppenspel, schaduwtheater, film, animatie, dans en muziek. Hierdoor zijn we bij al deze disciplines uniek. Theater met licht en schaduw (schimmenspel) heeft over de hele wereld een lange traditie en Lichtbende geldt als vernieuwer van deze theatervorm.

Door het publiek te laten zien waar de beelden vandaan komen proberen we de verwondering, die men had bij het ontstaan van deze technieken, weer op te roepen. Een tegenhanger van de audiovisuele media waarmee we tegenwoordig overvoerd worden. Juist omdat we gebruik maken van de charme van oude technieken en refereren aan de vroege film en schaduwspel, weten we een divers publiek te bereiken. Het ontbreken van gesproken woord in de voorstelling maakt deze universeel en internationaal inzetbaar. De toeschouwer, ongeacht leeftijd, etnische achtergrond, ervaringen met kunst, of taalkennis kan van de voorstelling genieten. Lichtbende wordt uitgenodigd op Internationale festivals van Jeugdtheater, Poppen- en Objecttheater, Schaduwtheater, Film, Dans en hopelijk met Zeven Dagen en Zeven Nachten ook op Muziekfestivals.

Producties

Activiteiten van Lichtbende in 2016:

TUTU

De familievoorstelling TUTU is in april 2014 in première gegaan en wordt sindsdien gespeeld op diverse nationale en internationale podia. Lichtbende neemt je met TUTU mee naar bijna honderd jaar terug: het Interbellum. Met haar rode schoentjes danst een jong meisje door allerlei stijlen uit die periode. Vanaf haar eerste danspaspjes volg je de vrolijke maar ook droevige momenten van haar leven in een tijd van grote veranderingen. Van tango tot tapdans, van variété tot ballroom, van klassiek tot Bauhaus-ballet. De dans, die toen beïnvloed werd door persoonlijke vrijheidsdrang, mechanisatie en andere culturen, weerspiegelt haar leven.

TUTU is begin 2016 voor het Amsterdams Fonds voor de Kunst, het VSB fonds en Fonds 21 afgerond en in juni voor het Fonds Podiumkunsten. TUTU zal in 2017 geprogrammeerd en gespeeld blijven worden en kostendekkend worden uitgevoerd.

Resultaat: TUTU is tot en met 2016, 74 keer uitgevoerd waarvan 15 keer in Amsterdam, 25 keer in de rest van Nederland en 34 keer in het buitenland. In totaal hebben zo'n 9000 bezoekers de voorstelling gezien waarvan 4600 in het buitenland.

De belangrijkste internationale podia of festivals waar TUTU in 2016 gespeeld is zijn:

BELGIË	Eupen	FIGUMA
PORTUGAL	Lissabon	FIMFA LX
TURKIJE	Izmir	INTERNATIONAL PUPPET DAYS
SPANJE	Gijon	FETEN
	Tolosa	UNIMA WORLD PUPPETFESTIVAL
NEDERLAND	Meppel	PUPPET INTERNATIONAL
	Maastricht	FESTIVAL JONG

De belangrijkste podia waar TUTU vóór 2016 speelde zijn:

ESTLAND	Tallinn	TALLINN TREFF
CHILI	Santiago	FAMFEST 2015
SLOVENIË	Maribor	BIENNIAL OF PUPPETRY ARTISTS
KROATIË	Zagreb	PIF
DUITSLAND	Schwäbisch Gmünd	SCHATTENTHEATER FESTIVAL
	Stuttgart	LINDEN MUSEUM
BELGIË	Brussel	FILEM'ON
DUITSLAND	Rüsselsheim	STADTTHEATER
ROEMENIË	Boekarest	ARCUB
NEDERLAND	Den Haag	DE BETOVERING
	Amsterdam	EYE
	Breda	INTERNATIONAAL STILTEFESTIVAL

Pers over TUTU:

SINAIS EM LINHA Portugal 2016

"Dançar com fantasmas...anseios e afectos entrelaçados na música e na dança."

"Dansen met geesten...verlangens en gevoelens verstrengeld in muziek en dans."

REMS-ZEITUNG Duitsland 2015

"Anregend und tief berührend, immer wieder überraschend und außergewöhnlich."

"Aangrijpend en diep ontroerend, altijd weer verrassend en uitzonderlijk."

EL MERCURIO Chili 2015

"Tutú es un lindo y delicado show visual vintage."

"Tutu is een prachtige en visueel delicate vintage voorstelling."

ZEVEN DAGEN

Lichtbende heeft in 2015 in opdracht van het Orgelpark Amsterdam een beeldconcert gemaakt op orgelmuziek van Messiaen. Speciaal voor het Messiaenfestival in het Orgelpark maakte Lichtbende een eigenzinnig scheppingsverhaal waarbij de muziek werd uitgevoerd door Gerrie Meijers.

Tien oude toverlantaarns projecteerden op een doek van 20 bij 4 meter magische beelden die je meenamen naar het ontstaan van de mensheid. Elk muziekstuk symboliseerde één dag uit de "zeven dagen durende" schepping. Elke dag werd een andere techniek gebruikt om het verhaal te verbeelden; van de Japanse Utsushi-e tot de Turkse Ebru techniek, van mechanisch aangedreven beelden in toverlantaarns tot handmatig bespeelde diaprojectoren.

De ontwikkeling en uitvoering van Zeven dagen is uitgevoerd met de uitkoopsom van het Orgelpark en heel veel onbezoldigde uren, maar zonder extra subsidies of fondsen.

Zeven Dagen werd op Zaterdag 28 februari 2015 voor een uitverkochte zaal (160 bezoekers) uitgevoerd in het Orgelpark Amsterdam. Wegens de grote belangstelling werd Zeven Dagen op vrijdag 29 januari 2016 en zaterdag 30 januari 2016 opnieuw uitgevoerd in het Orgelpark voor in totaal 230 bezoekers.

Een trailer van Zeven Dagen is te zien op <https://vimeo.com/130618329>

De registratievideo is voor programmeurs op aanvraag bij Lichtbende te verkrijgen.

Een uitgebreid interview met Lichtbende staat in TIMBRES 17, het magazine van het Orgelpark.

PROGRAMMA ZEVEN DAGEN

1e dag – Heelal	Uit Livre Du Saint Sacrement: La Manne Et Le Pain De Vie
2e dag – Aarde	Uit Livre Du Saint Sacrement: Prière Après La Communion
3e dag – Water	Uit La Nativité Du Seigneur: Les Bergers
4e dag – Planten	Uit Messe De La Pentecôte: Entrée (Les Langues De Feu)
5e dag – Insecten	Uit La Nativité Du Seigneur: Les Anges
6e dag – Vogels	Uit Livre Du Saint Sacrement: La Joie De La Grâce
7e dag – Mens	Uit La Nativité Du Seigneur: Dieu Parmi Nous

Orgel: Gerrie Meijers.

Projecties Lichtbende: Rob Logister & Marie Raemakers.

Eindregie: Jeannette van Steen.

ZEVEN NACHTEN

In 2016 kreeg Lichtbende van het Orgelpark de opdracht een vervolg te maken op *Zeven Dagen: Zeven Nachten*. Met muziek van Sofia Gubaidulina en Henryk Górecki, live uitgevoerd door orgel, cello en sopraan, belicht *Zeven Nachten* de keerzijde van de eeuwigheid: de levensloop van een mens, gevat in zeven droomnachten over verwachting en verlies. Met fascinerende beelden en muziek vol emotie wordt een mens geschilderd die ouder wordt en bij wie de realiteit steeds verder verdwijnt in herinnering, gedachten, dromen en demonen. Beelden en muziek smelten samen en versterken elkaar...

Zeven Nachten zal in het Orgelpark worden uitgevoerd op 26 en 27 januari 2017.

PROGRAMMA

1 nacht van verlangen	Górecki: O Domina Nostra 1 (orgel en sopraan)
2 nacht van verlies	Gubaidulina: In Croce (orgel en cello)
3 nacht van weemoed	Gubaidulina: Preludes 1, 2 en 3 (cello)
4 nacht van herinnering	Gubaidulina: Licht en donker (orgel)
5 nacht van schaduwen	Gubaidulina: Preludes 4, 5 en 6 (cello)
6 nacht van strijd	Górecki: Kantata (orgel)
7 nacht van verzoening	Górecki: O Domina Nostra 2 (orgel en sopraan)

UITVOERENDEN

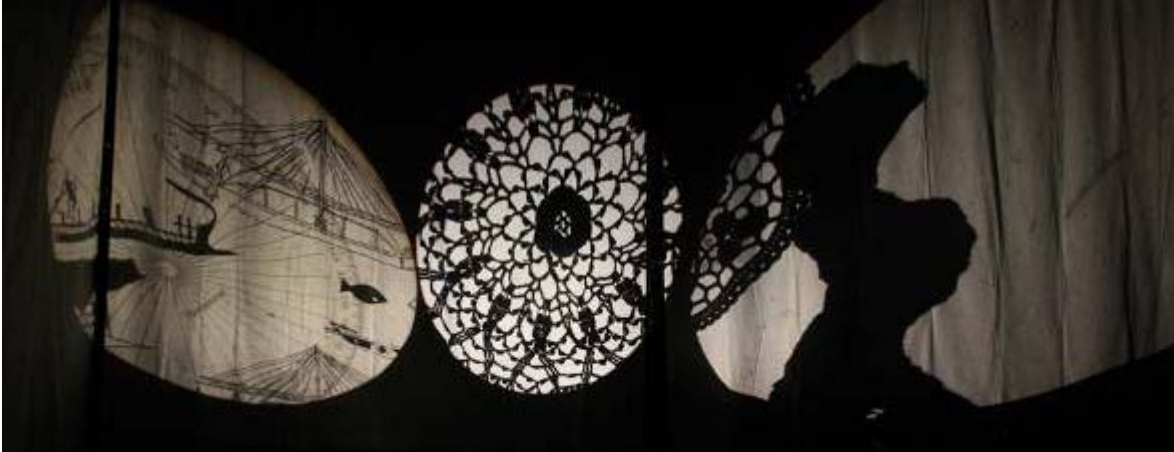
Orgel: Gerrie Meijers.

Cello: Jacqueline Hamelink.

Sopraan: Björk Níelsdóttir.

Projecties Lichtbende: Rob Logister, Marie Raemakers.

Eindregie: Jeannette van Steen.

LUCIFER

Lichtbende heeft in 2016 het plan ontwikkeld voor een nieuwe familievoorstelling *Lucifer* (10+). De tragedie van Vondel wordt in vijf bedrijven verteld met animatiebeelden van toverlantaarnprojecties, klavecimbelmuziek van Sweelinck en nieuwe composities.

We gebruiken Vondels tragedie *Lucifer*, Sweelincks klavecimbelmuziek en Huygens toverlantaarn als basiselementen om deze voorstelling op te bouwen. De 17^e eeuwse wetenschapper Christiaan Huygens is de uitvinder van de toverlantaarn. Hij was tijdgenoot van componist Jan Pieterszoon Sweelinck en schrijver Joost van den Vondel. Zij hebben allen een enorme invloed gehad op de ontwikkeling van de wetenschap en de kunsten. Ondanks hun belang voor het Nederlands erfgoed zijn zij ondergewaardeerd bij het grote publiek. Deze voorstelling is een eerbetoon aan deze Nederlandse meesters van de Gouden Eeuw.

Lucifer gaat over hoogmoed en de strijd tussen goed en kwaad, opstand en verzet. Over de innerlijke strijd van iemand die zich bedreigd voelt door een veranderende situatie en daartegen in opstand komt. Hij kan niet verkroppen dat de wereld om hem heen verandert en dat dat gevolgen heeft voor zijn positie.

De engel Lucifer, plaatsvervanger van God, voelt zijn positie aangetast als God de mens boven de engelen plaatst. Hij vreest tot dienaar van dit minderwaardig schepsel te verworden en besluit hiertegen in opstand te komen om de wereld en de orde te beschermen. Dit leidt tot zijn val waarin hij de mens meesleurt en hij degene is die de bestaande orde totaal overhoop gooit.

We gebruiken zowel de oude muziek van Sweelinck als nieuwe composities van hedendaagse componisten (Bart de Vrees en Christina Viola Oorebeek). Van klavecimbel naar elektronica, van pure zang naar stemvormer. In beeld gebeurt dat met hedendaagse materialen in het oude medium van de toverlantaarn. Het gebruik van nieuwe composities en een bestaand verhaal is een nieuwe ontwikkeling voor Lichtbende. *Lucifer* duurt ongeveer 60 minuten en is een volwassenen- of jongerenvoorstelling (10+).

Uitvoerenden:

Projecties: Marie Raemakers en Rob Logister

Muziek: Goska Ispording klavecimbel en Helene Jank percussie

Eindregie: Jeannette van Steen

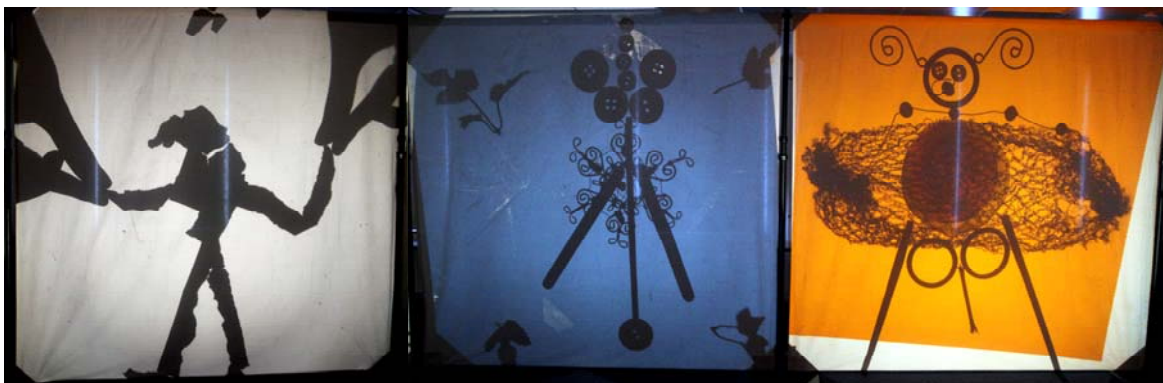
De subsidieaanvraag voor *Lucifer* werd door het Fonds Podiumkunsten als positief beoordeeld maar niet gehonoreerd wegens tekort aan middelen. Hierdoor zag Lichtbende zich genoodzaakt de andere subsidieverzoeken in te trekken. Misschien dat we op een later tijdstip deze voorstelling opnieuw oppakken. Het blijft een spannend thema om met onze middelen te verbeelden.

Educatie

Naast de lesprogramma's die bij de voorstellingen aan scholen worden aangeboden heeft Lichtbende in 2016, 10 workshops gegeven waaronder een serie van 8 met "Wereldverhalen" voor VMBO Scholen in Amsterdam West. Wereldverhalen is een samenwerking met Margriet Jansen, Wereldtheater en Meervaart Studio in Amsterdam Nieuw-West. Zij ontwikkelden samen deze doorgaande leerlijn voor het VMBO. Financiering hebben zij ontvangen van het Fonds voor de Cultuurparticipatie en het Prins Bernard Cultuurfonds in de regeling Cultuureducatie voor het VMBO.

De resultaten van de workshops zijn gepubliceerd op de facebookpagina van Lichtbende.

Resultaten Munduscollege Amsterdam

Communicatie

Lichtbende richt zich in haar communicatie voornamelijk op nationale en internationale theaters en concertpodia en het vergroten van het publieksbereik en publieksbinding.

In de toekomst willen we ons ook meer gaan richten op opbouw van eigen publiek met een goed communicatie en marketing plan en zoeken hiervoor professionele ondersteuning van een pr,- communicatie- en marketingmedewerker.

Het vernieuwen van de website en het geschikt maken voor interactieve communicatie hiervan vormt een onderdeel hiervan.

Ambitie

Lichtbende heeft voor 2017 de volgende ambities:

Een nieuwe familievoorstelling te ontwikkelen *Ko met de vlo* en die vanaf oktober in de theaters te gaan spelen.

Samenwerkingsverbanden aan te gaan met andere gezelschappen waaronder het Nederlands Zangtheater, het Meppeler kamerkoor Cigale en dansgroep Tout Petit.

De bestaande voorstellingen te blijven uitvoeren in Nederland en internationale festivals.

TUTU

De familievoorstellingen van Lichtbende zullen in 2017 en 2018 geprogrammeerd blijven worden.

Voor TUTU zijn in 2017 al de volgende boekingen ontvangen:

BRAZILIË	São Paulo	IV FIS
PORTUGAL	Santarem	ARTEMREDE
DENEMARKEN	Silkeborg	FESTIVAL OF WONDER
ITALIË	Turijn	INCANTI

Voor 2018 zijn we benaderd voor een tournee door China.

ZEVEN NACHTEN

Zeven Nachten werd uitgevoerd op 26 en 27 januari 2017 in het Orgelpark. We streven ernaar deze voorstelling ook op andere locaties te kunnen spelen. Omdat niet overal een orgel beschikbaar is hebben we de mogelijkheid onderzocht het orgeldeel te vervangen door accordeon. We hebben hiervoor Vincent van Amsterdam bereid gevonden. Er zijn al onderhandelingen met het Cellofestival Dordrecht om *Zeven Nachten* uit te voeren op 27 mei in de grote kerk van Dordrecht.

KO MET DE VLO

In 2017 gaat Lichtbende een nieuwe familievoorstelling (4+) ontwikkelen

Ko met de vlo is een bizarre en spannende slapstick story over een in huis opgenomen aandoenlijke zwerfhond met in zijn vacht een verstopte familie vlooiën... een terroriserende plaag voor het hele huishouden. De mensen en de vlooiën worden naast elkaar getoond in een tragikomische clash van werelden, diametraal verlopend van vreugde naar verdriet en visa versa. Een surrealistisch verhaal met een verrassende afloop. Extra aanbod: workshops en een lesplan voor het basisonderwijs.

Uitvoerenden: Marie Raemakers, Rob Logister, Rop Severien (projectiespelers), Helene Jank (muziek) en Jeannette van Steen (dramaturgie/ eindregie).

Productie/verkoop: Rob Logister en Marie Raemakers

Circuit: Kleine en middelgrote theaters, Filmhuizen/musea, Basisscholen, Internationale festivals.

Uitvoeringen: 55, bezoekers: 5500. Workshops: 10, deelnemers: 250

SAMENWERKINGEN

In 2017 gaat Lichtbende met het Nederlands Zangtheater een nieuwe voorstelling maken met als thema "Vervreemding". De muziek van de Amerikaanse componiste Meredith Monk zal in combinatie met contrasterende muziekstukken de basis vormen van de voorstelling. Met het 30 leden tellende koor zal een choreografie ontwikkeld worden waarbij de leden zowel als schaduwfiguur, lantaarn en als projectiescherm zullen fungeren. De voorstelling wordt in de loop van 2017 ontwikkeld en in maart 2018 uitgevoerd.

We zullen de voorstelling zo maken dat die ook met andere koren uitgevoerd kan worden. Zo zijn we in gesprek met het Meppeler kamerkoor Cigale om de voorstelling met hun in oktober 2018 uit te voeren tijdens het festival Puppert International in Meppel.

Financiën

De stichting ontvangt geen structurele subsidie en heeft geen eigen middelen.

De projecten lopen over meerder jaren en worden meestal met projectsubsidies uitgevoerd en altijd kostendekkend afgesloten. Zie financiële jaarstukken 2016.

TUTU is begin 2016 financieel en inhoudelijk afgerond met de volgende cijfers.

Voor de ontwikkeling van de voorstelling hebben we ondersteuning ontvangen van het Fonds Podiumkunsten: 32.000,-, Amsterdams Fonds voor de Kunst: 25.000,-, VSB Fonds: 10.000,- en Fonds 21: 10.000,-. De voorstellingen zijn kostendekkend verkocht. De opbrengst van de verkoop bedroeg in het binnenland 23.323,- en in het buitenland 13.600,-. Voor het transport is van de festivals een vergoeding ontvangen van 20.014,- en van het fonds Podiumkunsten 7.500,-. De bij de voorstelling uitgevoerde workshops hebben 8.690,- opgebracht en de verkoop van de gadgets 1.000,-. Het totaal van de opbrengsten was 151.127,-.

De kosten voor TUTU van 151.129,- bestonden uit:

Vorbereiding kosten: 63.785,-

Uitvoeringskosten: 60.922,-

Educatie en workshops: 8.830,-

Publiciteit en marketing: 14.107,-

Algemene bedrijfslasten: 3.485,-

Na de inhoudelijke en financiële afronding van TUTU voor de subsidiegevers wordt deze voorstelling nog kostendekkend verkocht. Voor de optredens in Turkije heeft Lichtbende in 2016 in het kader van Internationalisering van het Fonds Podiumkunsten nog een subsidie voor transport en reiskosten toegekend gekregen van 6817,-.